

KINEK VARROD, BABÁM?

*Kinek varrod, babám, azt a hímzett kendőt?
Néked varrom, hogy legyél szeretőm.
Négy sarkába négy szál fehér rozsmaringot,
Közepébe, babám, hogy a tied vagyok.*

Kedves fiúpajtásaim, meg ne haragudjatok, hogy ismét lány-tudományt mutatok be! A varrás, a hímzés a lányok dolga, de az eredmény, a hímzett kendő a tiétek. Decemberi mesémben megszőttük a karácsonyi abroszt, a sok vég vásznat, gyapjút, ügyes asszonykezek meg is varrták belőle az inget, kötényt, kendőt, lepedőt, mindazt, amire a családnak szüksége volt. De még mindig nem pihentek meg, hanem piros, fekete, fehér, zöld vagy kék fonallal virágot, fát, madarat, szarvast, napot és szívet hímeztek a vászon fehér mezejére.

Vajon miért? Hogy szebb legyen, hogy büszkébben viseljék – vágjuk rá mai, felületes tudásunkkal. Ez is igaz, persze – az ember mindig törekedett egyénivé, széppé alakítani ruháját, környezetét –, de én eláru-
lok nektek egy ősi és mélyebb okot is.

*Tű szúródjon démonba, tű, tű, szúrj, bökj, varrj!
Szétfejtessz, egybeöltessz...* Ezt a varázsló verset rovás-írással vésték rá egy csont tűtartóra, amely egy avar kori (1600 éves) női sírból került elő. Hun, avar, Árpád-kori őseink asszonyai, lányai kis csont tokban az övükön viselték értékes és fontos munkaeszközöket, a tűt, hogy mindig kéznél legyen.

Szétfejtessz, egybeöltessz... Őseinknél és népviseletünkben ma is a díszítő varrás a szabásvonalak mentén halad, egybeölti, tartja a ruha részeit. Gyakorlati haszna az is, hogy védi, megerősíti a kopásnak leginkább kitett kézelőt, nyakat, sőt a férfiviselet vastag zsinórhímzése, a sujtás a kardcsapások ellen is védett.

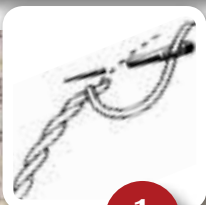
Árapataki vetett ág

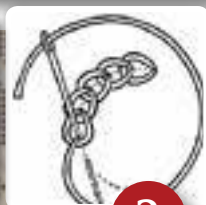
Hétfalusi ing

Kitalálod, melyik öltésnek mi a neve?

A. keresztzemes B. laposöltés C. láncöltés D. pelenkaöltés E. nagyírásos F. száröltés

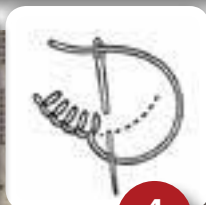
1

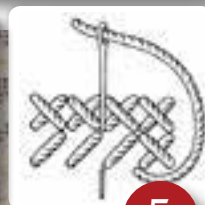
2

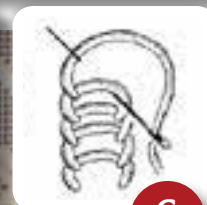
3

4

5

6

Szatmári keresztzemes

Matyó laposöltéses

Kalotaszegi írásos

Tű szűrődjon démonba... A hímzés legősibb titkát rejtik ezek a szavak. Őseink és régi falusi mestereink díszítőművészete sohasem volt üres, öncélú cicomázás, hanem üzenet, mely hívta a jót, és úzte a rosszat. Nem használták összevissza a mintákat, a színeket, mint a mai tervezők. Jelképeket faragtak, festettek, hímeztek, amelyeknek az egész közösség ismerte a jelentését.

Négy sarkába négy szál fehér rozmaringot... A fehér virág az ártatlanságot, a tulipán az egészséget, a rózsza, a szív, a madárpár a szerelmet, a kalász a szaporaságot, a nap, az életfa az élet teljességét idézte meg a hímzéseken. A farkasfog nemcsak beszegte az anyag széleit, hanem megvédett a rontástól, a piros fonal az igézéstől.

Közepébe, babám, hogy a tied vagyok... Ha hangja lenne a Napsugárnak, veletek együtt énekelném el ezt az ismert népdalt. Énekeltek a lányok is varrás közben: ugyanazt a boldog várakozást, szerelmet fejezte ki a népdal, mint a hímzés. Az eladó leány a szívét varrta bele a jegykendőbe. Viselte is a mátkája jól látható helyen, hiszen az elvesztése, visszaküldése szakítást jelentett. Az esküvő után ezt kötötték az új menyecske fejére.

Lány a jegykendőt, édesanya kisgyermeké ingecskéjét, leánya kelengyéjét, párnát és keresztelő takarót, főkötőt vagy éppen szemfedőt... kihímzett mindent az asszony nép: az alkalomhoz, az életkorhoz illő, fontos üzeneteket hordozó mintákkal, színekkel. Varrás közben arra gondolt, akinek készült a ruha. Beleöltögette szeretetét, féltését, kezének, szívének erejét. Ezt a lélekmeleget a gyári varrógép soha nem tudja belekattogni a ruháinkba.

Kislány olvasóm, addig is, amíg megtalálod a fiút, akinek jegykendőt hímezhetsz, varrj egy-egy kis keresztzemes, szár-, lánc- vagy laposöltéses, szálhúzásos vagy írásos zsebkendőt családod minden tagjának. Sokat kell majd öltögetned? Megszúr a tű? Le kell mondanod a rajzfilmről? Vállald! Ez az áldozat mind-mind benne lesz hímzett kendőcskédben. Meglásd, megvédi majd azokat, akiknek szeretettel varrtad.

Zsigmond Emese

Havonta 3 díjat!
sorsol.má.k.

Októberi megfejtések: A magyarok úgy vigyáztak lovaikra, mint a szemük fényére. A gyerekek is tudták, hogy a csikót nem szabad meglovagolni, mert gerince még nem bírja a terhet. Betyárbeccsület: bajtársiasság, összetartás, cinkosság. Huszárvirtus: hősiesség, halálmegvető bátorság. Magyar igazság: a hármas szám erejébe vetett hit, illetve népünk erős igazságérzete. **Nyertesek:** a szatmárnémeti A. lancu Iskola IV. E osztálya; a nyárádszeredai IV. B; a gyulakuti III. osztály.